1849. N°. 61.

DRENTSCHE COURANT.

Dingsdag, den 31 Julij.

Deze Courant kost in 't jaar *f* 6, buiten Assen vrachtvrij *f* 6.60; de advertentiën 15 cent de regel, bij herhaalde plaatsing 7½ cent, behalve 't zegelregt.

TE ZEGELEN

Achtervolgens artikel 3 van Zijner Maj. besluit d.d. 6 Januarij 1831 n°. 68 (S.B. n°. 2), heeft Zijne Exc. de Minister van Financien, bij resolutie van den 26 Julij n°. 14 l.l., bepaald de prijzen, het opgeld daaronder begrepen, waarvoor de collecteurs, splitters en debitanten der Staats-Loterij de loten en gedeelten van dien, voor de tweede week der trekking van de laatste klasse der 208ste Loterij, beginnende op maandag den 30 Julij zullen mogen uitgeven, te weten:

Bij verkoop:		*Bij verhuring:*	
Geheele loten . . .	*f* 74-00	Geheele loten . . .	*f* 28-00
Halve » . . .	- 37-00	Halve »	- 14-00
Vijfde » . . .	- 14-80	Vijfde » . . .	- 5-60
Tiende » . . :	- 7-40	Tiende »	- 2-80
Twintigste » . . .	- 3-70	Twintigste » . . .	- 1-40

Wordende den belanghebbenden bij deze herinnerd, dat, bij voornoemd art. van Zr Ms besluit, uitdrukkelijk is vastgesteld, dat de collecteurs, splitters en debitanten gehouden zijn, om zich naar die prijsbepaling te regelen, en dezelve gedurig ter inzage voor het publiek beschikbaar te hebben.

Assen, 28 *Julij* 1849.
De Gouverneur van Drenthe,
DE VOS VAN STEENWIJK.

De GOUVERNEUR van DRENTHE, als daartoe gemagtigd door Heeren Gedeputeerde Staten van die Provincie, brengt door deze ter kennis van de belanghebbenden, dat *van en met morgen den* 31 *Julij* 1849 ook aan de vier benedenste sluizen in de Drentsche Hoofdvaart, wederom zal kunnen en mogen worden **DOORGESCHUT.** En zal deze tot een ieders narigt in de *Drentsche Courant* worden opgenomen.

Assen, 30 *Julij* 1849.
De Gouverneur voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad Assen, brengen bij deze ter kennisse der belanghebbenden, dat de **SCHOOLLIJST 1849** tot **1850**, vastgesteld bij besluit van den Raad dezer Stad van den 26 Julij 1849 no. 73 gedurende den *tijd* van 14 *dagen*, van woensdag den 1 tot den 15 *Augustus* ten *gemeentehuize* ter *inzage* zal liggen, en dat zij welke tegen hunnen aanslag *bezwaren* hebben die binnen dat *tijdsbestek schriftelijk* op *gezegeld papier* kunnen inbrengen, aan 't Stedelijk Bestuur. En zal deze worden opgenomen in de *Drentsche Courant* en afgelezen op zondagen den 29 dezer en 5 Augustus aanstaande mitsgaders aanslagen.

Assen, *den* 27 *Julij* 1849.
Burgem. en Weth. voorn., H. J. OOSTING,
Van wege Dezelve, MEINSMA.

Het Stedelijk Bestuur van Meppel biedt uit de hand ten koop aan: p.m. **Duizend Kubieke Ellen Verbrijzelde Keijen** voor Mac-Adam, à vier gulden de kubieke el, bij eene aanzienlijke partij of in eens franco scheep. *Meppel*, 26 *Julij* 1849.
Burgemeester en Weth. der stad Meppel, J. E. SLOT,
Van wege Dezelve, DITT.

TWEEDE KAMER der STATEN-GENERAAL.

In de zitting van 25 dezer zijn de beraadslagingen over *de wet op de Kroondomeinen* ten einde gebragt, en is dezelve met 55 tegen 5 stemmen aangenomen, vervolgens is het ontwerp van wet op het inkomen der Kroon zonder beraadslaging met algemeene stemmen (60) aangenomen.

In de zitting van 26 dezer zijn met algemeene stemmen *aangenomen:* 1° het ontwerp strekkende tot aanvulling van hoofdstuk I der staatsbegrooting voor 1849 (inkomen der Koningin-weduwe), en 2° dat tot overbrenging van fondsen voor den grooten weg van Utrecht naar 's Bosch. De commissie voor de verzoekschriften heeft verslag gedaan omtrent een adres van *H. J. de Vries* en andere schippers in Drenthe en Overijssel, die een verzoek indienen betrekkelijk de heffing van tol door de Maatschappij tot verbetering van den handelsweg over het Zwolsche Diep. De commissie heeft voorgesteld, dat verzoek nederteleggen ter griffie. — De heer *van Heiden Reinestein* (*wij zijn in staat gesteld den inhoud dezer rede naauwkeuriger en uitvoeriger medetedeelen, dan dezelve in andere bladen is opgenomen*) stelt voor een afschrift van het adres aan den Minister van Binn. Zaken te zenden, om hierdoor een blijk van belangstelling in dit voor Drenthe zoo gewigtig onderwerp te geven; wat de geschiedenis der zaak betreft daarover zal hij niet uitweiden, om niet te herhalen hetgeen de Vergadering reeds overbekend is; evenmin zal hij zich in regtsbeschouwingen begeven, vermits de zaak reeds voor den regter aanhangig is en hij geene termen vindt, om deszelfs uitspraak vooruit te loopen; hij zou er zich voor het oogenblik alleen toe bepalen om de vergadering te wijzen op de zijns inziens onverantwoordelijke wijze, waarop het gezag der Staten Provinciaal in casu was miskend; hij zeide zich hiertoe bevoegd en verpligt te achten als Lid der Kamer maar speciaal ook als voormalig Lid van de Staten van Drenthe en als mede-gecommitteerde tot de van dat collegie uitgegane adressen; daarop heeft hij eenigzints uitvoerig deze zaak opgehaald en ten slotte beredeneerd, dat de Staten in hunne Grondwettige regten waren gekrenkt geworden, doordien aan zijde der Regering alle vertoogen en remonstratiën, door dit Collegie ingediend, zoo met het doel, om de regtmatige belangen van een nijverig gedeelte harer ingezetenen voortestaan, als om van hare zijde medetewerken, dat geen uitvoer en doorvoer van de eene Provincie naar de andere zonder regt werd belemmerd, hetgeen door den bezwarenden tol het geval geworden was. Hij heeft daarbij gezegd, dat de adressanten dit punt wel is waar niet hadden aangevoerd, doch dat hun dit uit den aard der zaak minder bekend moest zijn; dat uit de handelwijze der Regering tegen over de Provinciale Staten, in verband beschouwd met de klagten van partijen en de door hen aangevoerde daadzaken, het duidelijk bewijs voor deszelfs sustenu ontstond, dat ten gevolge een besluit, bij verrassing genomen, eene daad was gepleegd, door de Regering niet te verantwoorden, en waardoor een zoo beduidend aantal nijvere schippers, door terugwerking het belang van zoovele reeds op andere wijze in hunne exploitatie gedrukte verveeners, in een woord een gewigtige bron van volksbestaan in Drenthe was getroffen. Wat het voorgestelde renvooi betrof, zeide hij, het wel is waar met het gevoelen, in eene vorige zitting (toen een adres over de tienden ter sprake was) door Prof. *Thorbecke* ontwikkeld, eens te zijn, dat zoodanig renvooi weinig beteekende; hij hield zich toch overtuigd, dat het requiescat in pace in den regel het lot bij den Minister werd; bij verlangde thans echter alleen een bewijs van belangstelling, zich reserverende later de zaak weder op te halen. — De heer *van Voorst* verlangt de benoeming van eene bijzondere commissie, naar aanleiding van art. 115 van het reglement van orde. — De heer *Thorbecke* bestreed dit laatste punt in de voornaamste plaats, en begreep, dat, hangende den regtsloop der zaak, de kamer in geen geval zich aan de regtsgronden konde laten gelegen liggen, en daarom in allen gevalle den uitslag van de regt. uitspraak moest afwachten. Overigens moest hij verklaren van gevoelen te zijn, dat geene regten van iemand door de regering waren gekrenkt zoo ten gevolge der concessie als het tolltarief. Wat betrof de behandeling, door de Prov. staten ondergaan, kon hij zich daarover niet bepaald uitlaten, maar was op vroeger ontwikkelde gronden van oordeel, dat geen renvooi aan een Minister voortaan meer moest plaats hebben, gevende hij den heer *van Heiden* in bedenking, om den in de vergadering tegenwoordig zijnden Minister dadelijk te interpelleren. — De heer *Sloet* erkent, dat hij in de bewuste zaak betrokken is; doch hij zal thans in 't oog houden, dat hij hier staat en spreekt als volks-vertegenwoordiger. De Maatschappij voor het Zwolsche Diep is haren oorsprong verschuldigd aan de Maatschappij tot ontwikkeling van provinciale welvaart in Overijssel, waarvan hij (spreker) voorzitter is, en hij is vervolgens lid van den Raad van administratie geworden, in welke betrekking hij met menigvuldige en zeer lastige werkzaamheden, welke kosteloos en zonder eenige schadeloosstelling worden waargenomen, is belast. „Het leven (dus vervolgt de spreker) is een strijd voor elk welgeaard mensch; maar, als men in Nederland een werk tot algemeen nut wil tot stand brengen, en daartoe kapitaal, tijd en rust opoffert, dan zou de strijd haast te zwaar zijn, om dien ten einde te brengen, ware het niet, dat men gesterkt werd door het besef, dat het de roeping is van alle menschen, die in zekeren stand geplaatst zijn, alles aantewenden ten einde de Maatschappij wel te doen. Van dien strijd kan de directie der Maatschappij voor het Zwolsche Diep getuigen, — een strijd tegen persoonlijken laster, bekrompen denkbeelden, provincialismus, enz." Hij verklaart namens de Maatsch. voor het Zwolsche Diep, dat hij niets liever verlangt, dan eene enquête, om de Natie en de nakomelingschap den aard van den strijd wel te doen kennen. Ook tegen eene verzending van het adres aan den minister heeft hij geene bedenking. Hij zal thans de geschiedenis van al het voorgevallene omtrent het Zwolsche Diep niet ontvouwen; dit alleen zal hij zeggen, dat de Regering, alvorens de concessie te verleenen, het provinciaal bestuur van Drenthe in de zaak gekend heeft, en dat dit bestuur meent, ter zake van het Zwolsche Diep ten eeuwigen dage gehoord te moeten worden. Doch dat diep ligt niet in Drenthe, maar in Overijssel; schepen uit Drenthe varen op hetzelve, maar ook van andere provincien en van het buitenland; jaarlijks omstreeks 20,000. Zou dan elke provincie geregtigd zijn om te klagen over de heffing van een tol, welke op dat kanaal geheven wordt ten gevolge van de gemaakte kosten om het ten allen tijde bevaarbaar te maken? Doch hij laat de verdediging daarvan aan de Regering over, en zal daarom ook de voorgestelde verzending van het adres aan den minister goedkeuren. De heer *Mejan* is tegen de beide voorstellen. Eene toezending van het adres aan den minister keurt hij af op denzelfden grond als de heer *Thorbecke*. De benoeming eener commissie acht hij ongepast, omdat het verzoekschrift niet dadelijk noch regtstreeks tot de bemoeijing der Kamer behoort.

Nadat nog de heeren *van Randwijck*, *van Voorst*, *Godefroi* en *Dirks* gesproken hebben, zijn de beraadslagingen gesloten en wordt met algemeene stemmen bepaald, om het bewuste adres ter griffie neerteleggen; alsmede, dat het verslag omtrent het ontwerp van wet betreffende het regt van enquête zal worden gedrukt en rondgedeeld. — Vervolgens zijn verworpen: 1° het voorstel van den heer *van Voorst*, met 57 tegen 2 stemmen (de heeren *Sloet* en *van Voorst*); — 2°. dat van den heer *van Heiden*, met 30 tegen 29 stemmen. De heer *van Heiden* verzoekt, nu zijn voorstel is verworpen, verlof, om den minister op een nader te bepalen dag over dit ontwerp te interpelleren. Hij meent dit te meer te moeten doen, nu de minister, die aanwezig is, het stilzwijgen over deze zaak heeft inachtgenomen. De Minister van Binnenl. Zaken zegt, dat hij het stilzwijgen over deze zaak heeft bewaard, 1°. omdat hij wilde afwachten het besluit, dat de Kamer over dit adres zou nemen, en 2°. omdat de klagten, die men bijzonder doet hooren, gerigt zijn tegen handelingen van vorige ministers. Daar hij niet kon voorzien, dat dit onderwerp heden ter sprake zou komen, heeft hij niet kunnen nagaan wat die vroegere ministers hebben verrigt. Indien de Kamer mogt besluiten tot het doen van interpellatien nopens het gebeurde ten aanzien van het Zwolsche Diep, dan is hij later bereid, om op de vragen, die hem deswegens mogten gedaan worden, te antwoorden. De heer *van Hall* merkt op, dat het rigten van vragen aan de tegenwoordige ministers, nopens handelingen die door vorige ministers gedaan zijn, ondoelmatig en weinig geschikt is, om op eene gepaste wijze gebruik te maken van het regt om de ministers te interpelleren. De heer *van Heiden* geeft te kennen, dat, indien het eene waarheid is, dat deze zaak geheel buiten medewerking van den minister van binnenlandsche zaken heeft plaats gehad, hij het dan met den vorigen spreker geheel eens is, en van het voorstel, om den minister deswege te interpelleren, zal afzien, behoudens zijne vrijheid, om dan andere voorstellen te doen; maar hij verzoekt van den minister daaromtrent eenige opheldering. De Minister van Binnenl. Zaken geeft op, waartoe zijne handelingen, betrekkelijk deze aangelegenheid, zich hebben bepaald. De heer *van Heiden* neemt, na het ontvangen dezer inlichtingen, voor 't oogenblik zijn verzoek terug, maar onder voorbehoud, om nader op de zaak terugtekomen.

In de Tweede Kamer heeft heden de heer *Polder van Dommersveldt* den heer minister van Binnl. Zaken geïnterpelleerd wegens de afkoopbaarheid der tienden. Nadat de minister dien heer had beantwoord, hebben de heeren *Thorbecke* en *Schooneveld* ieder een voorstel gedaan tot het benoemen eener commissie, die zich met een bepaald onderzoek dezer zaak zou bezig houden. Het voorstel van den heer *Thorbecke* is verworpen; dat van den heer *Schooneveld* is met bijna algemeene stemmen aangenomen. Daarna heeft de heer *Groen van Prinsterer* interpellatien aan het Ministerie gerigt, nopens de vraag, welke beteekenis de Ministers hechten aan de artt. 53 en 73 der Grondwet, en hij zonder nopens het bestaan van een homogeen Ministerie, in verband tot de werkzaamheden der Kamer? De spreker heeft gedurende twee uren het woord gevoerd. De heer *Donker Curtius* heeft daarop onmiddellijk geantwoord, en zijne handelingen, als afgetreden minister, toegelicht en verdedigt. De minister van

Binnenl. Zaken heeft, uit naam van het ministerie verzocht, de gedane vragen in overweging te nemen tot eene volgende zitting. Dit werd toegestaan.

Meppel, 30 Julij.

Alhier zijn van den 22 tot en met den 28 Julij door de cholera aangetast 24, hersteld 9, overleden 20, in behandeling 12. In het geheel zijn thans alhier aangetast geweest 87, hersteld 16, overleden 59, in beh. 12; van zaturdag avond tot maandag morgen 9 uur is er geen nieuw geval bijgekomen.

Vrijdag aanstaande zal de heer *Hillesum* als Rabbijn te dezer stede plegtig bevestigd worden terwijl bij die gelegenheid het 50jarig bestaan der Sijnagoge alhier zal gevierd worden.

Beilen, *den* 30 *Julij*. Bij den oogst voldoet over 't geheel de rogge aan de gunstige verwachting, die men daarvan had, en als een bewijs van buitengewone vruchtbaarheid vertoonde de landbouwer *H. Tijms* alhier, eene roggeplant waaraan 37 aren, onder welke die 50 en meer korrels bevatten; stelt men nu, dat gemiddeld in ieder slechts 40 korrels waren, dan zou dit bedragen 1480 korrels van eene enkele korrel.

Assen, 30 Julij.

Van alle zijden van ons Vaderland verneemt men de gunstigste berigten over den aanstaanden oogst. Aan de aardappelen wordt betrekkelijk weinig van de bekende ziekte waargenomen. Voor het inoogsten van de rogge zouden eenige dagen van droogte wel wenschelijk zijn.

Den 28 dezer is hier ter stede het eerste publiek examen gehouden in de Stedelijke Fransche School van den Heer *Kremer* van deszelfs leerlingen, zoo in de dagals avondschool. De opkomst van het Sted. Bestuur, den Heer Schoolopziener, de Plaatselijke Schoolcommissie, de Ouders der leerlingen en verder publiek getuigde van de algemeene belangstelling. Na gehouden examen heeft het Stedelijk Bestuur de prijzen uitgedeeld. Men heeft zich kunnen overtuigen van de goede vorderingen, welke de leerlingen in de onderscheidene vakken, als Fransch, Hoog- en Nederduitsch, Geographie, enz., gemaakt hadden.

Sedert onze laatste opgave zijn te Veenhuizen tot 26 dezer bijgekomen 7 lijders aan cholera Asiatica, 2 aan cholera nostras, 17 aan cholerine, overleden 8, hersteld 6; terwijl op 26 dezer in behandeling waren 16 lijders aan cholera, 11 aan cholera nostras en 39 aan cholerine. — Te Groningen is de cholera aanmerkelijk verminderd, van 23 tot 26 dezer aangetast 103 personen, herst. 40, overl. 63, in beh. 241.

Bij vonnis van het Kantongeregt te Vollenhove, van 23 dezer, is de eisch door een schipper tot terugvordering van onverschuldigd betaalde diepgelden, tegen de Maatschappij ter verbetering van het Zwolsche Diep ingesteld, afgewezen op de navolgende gronden, en wel: 1°. Omdat de Koning bevoegd is tollen bij besluiten te doen heffen; dat de bevoegdheid volgt uit het negende Hoofdstuk der Grondwet; dat onder *oppertoezigt* mede moet worden verstaan de bevoegdheid tot het maken van reglementaire bepalingen omtrent de wijze, waarop dat toezigt wordt uitgeoefend en de kosten, die daarmede gepaard gaan; 2°. Omdat bij het aangevallen besluit, als zijnde geen algemeene maatregel van inwendig bestuur, de Raad van State niet behoefde gehoord te worden; 3°. Omdat de afkondiging van het tarief op eene voldoende wijze heeft plaats gehad, en artikel 2 Algem. Bepal. der Wetgeving in deze niet toepasselijk is; 4°. Omdat de vraag of de gelden volgens artikel 223 der Grondwet van 1840 besteed worden een geschilpunt betreft van administratief regt, en het bezwaar deswege door den eischer opgeworpen, in allen gevalle als praematuur moet worden beschouwd.

Te Siddeburen had 16 dezer het vergelijkend examen plaats voor de vacante school van het naburige Veendijk; na afloop daarvan is er een drietal opgemaakt en heeft zich de keuze daaruit bepaald op *K. Bergsma*, onderwijte Annerveen.

Bij de Christ. Afg. gemeente alhier worden wegens de cholera wekelijks bedestonden gehouden.

Wij zijn in staat gesteld mede te deelen den hoofdzakelijken inhoud van de

REDE *van den heer* **van Randwijck,** gehouden in de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van 26 dezer bij de discussien nopens het adres van *H. J. de Vries c.s.*, betrekkelijk de heffing van tol op het Zwolsche Diep.

Mijne Heeren! Indien ik heden voor het eerst afwijk van mijn opgevat voornemen, om gedurende het eerste jaar van mijn lidmaatschap van deze kamer mij niet te mengen in de openbare discussien, doe ik zulks minder, omdat het onderwerpelijk adres afkomstig is van ingezetenen van de Provincie, uit welke ik afgevaardigd ben, dan wel omdat ik het onderwerp van dat adres in verschillende Ambtsbetrekkingen, als Gouverneur van Drenthe en als Minister van Binn. zaken heb behandeld, en ik mij dien ten gevolge bevoegd en daardoor verpligt reken, UI. mijn gevoelen deswege mede te deelen. Het is mijn voornemen niet, Mijne Heeren, in bijzonderheden te treden over de geschiedenis van de verbetering van den Handelsweg over het Zwolsche Diep, veel minder om mij te begeven in beschouwingen over de zoogenaamde Tolkwestie, dat is de vraag, of de Regering al of niet bevoegd was, om de concessie tot tolheffing op dat diep aan eene particuliere Maatschappij te verleenen; ik wil slechts eenige daadzaken aanvoeren, die, zoo ik mij vleije, van genoegzaam gewigt geacht zullen worden, om Ul., Mijne Heeren, te bewegen tot het aannemen van het renvooi aan den Minister, voorgesteld door het geachte lid uit Drenthe, voor mij gezeten. Immers wat toch is het renvooi aan een Minister anders dan eene verklaring van de kamer, dat het onderwerp van het adres haar toeschijnt van zooveel gewigt te zijn, dat zij de aandacht der Regering daarop bijzonder wil vestigen?

De daadzaken, welke ik wil aanvoeren, zijn:

Vooreerst dat niettegenstaande het Zwolsche Diep de eenige uitwatering in de Zuiderzee is van de voornaamste Drentsche wateren en stroomen, en niettegenstaande datzelfde diep de monding uitmaakt van de voornaamste Drentsche kanalen, desongeacht de concessie tot verandering van het vaarwater en tot tolheffing in den jare 1844 is verleend, zonder dat het Provinciaal bestuur van Drenthe daarover is geraadpleegd of gehoord geworden, zoodat die concessie in betrekking tot de Drentsche belangen als 't ware bij verrassing is verkregen.

Ten tweeden dat het bestuur dier Provincie in den jare 1847 of 1848 wel is gehoord over het concept- Tarief op den tol op het Zwolsche Diep, maar dat het advies van dat bestuur niet is gevolgd; en

Ten derden, dat dien ten gevolge de watertol wordt geheven niet in verhouding tot den diepgang der vaartuigen, maar tot derzelver ruimte in scheepstonnen, waarvan het gevolg is, dat weinig diepgaande vaartuigjes van slechts 26 tonnen, die volstrekt geen belang hadden bij het uitdiepen van het vaarwater, maar voor welke dat vaarwater door vernaauwing van hetzelve binnen de leidammen, waardoor het laveren verhinderd wordt, alles behalve verbeterd is, een tol moeten betalen, die bij het veelvuldig gebruik maken van het vaarwater inderdaad zeer drukkend is.

Ik ben volstrekt geen voorstander, Mijne Heeren! van veelvuldige renvooijen van verzoekschriften aan de betrokken Ministers niet alleen omdat, zoo als teregt is opgemerkt, het renvooi alzoo al spoedig zou ontaarden in een tweede depot ter griffie, maar ook omdat de Kamer, door te ligtvaardig tot het renvooi te besluiten, ligt gevaar zou loopen, een bewijs van belangstelling te geven in eene zaak, in een onderwerp, haar slechts oppervlakkig bekend of harer belangstelling onwaardig. Maar hiervoor behoeft, met betrekking tot het in behandeling zijnde onderwerp, geene vrees te bestaan: de tolkwestie van het Zwolsche Diep is zoo herhaaldelijk in openbare geschriften behandeld, dat ik meen te mogen aannemen, dat het gewigt daarvan aan de meesten zoo niet aan allen uwer bekend is. Daarenboven het geldt hier niet het belang van een enkel individu, maar een strijd van belangen tusschen een groot gedeelte van de schipperij in Drenthe en Overijssel en eene Maatschappij, die, ofschoon ik de door haar gebezigde middelen niet kan goedkeuren, echter zich een loffelijk doel heeft voorgesteld. — Eindelijk moet ik nog opmerken, en hierop druk ik zeer bijzonder, dat het Toltarief slechts bij wijze van proeve is vastgesteld, zoodat het van den Minister geheel afhangt, om door wijziging of opheffing van dat Tarief de bestaande bezwaren te doen vervallen, en het is deze bijzonderheid vooral, die mij er met kracht doet op aandringen, dat, overeenkomstig het gedane voorstel, tot het renvooi aan den Minister worde besloten.

DE KAS AD PIOS USUS TE SMILDE.

In de *Kamper Courant* van 26 dezer komt een ingezonden stuk voor over de kas *ad pios usus* voor de Gemeente Smilde en over de belangrijke discussien, welke deswege in de laatste vergadering der Prov. Staten van dit gewest hebben plaats gehad. Wij stemmen met den schrijver van dat stuk in, dat de kas ingesteld is en moet strekken uitsluitend ten behoeve der gemeente Smilde en dat noch een ander deel der Provincie, noch de geheele Provincie daarop eenige aanspraak kan maken; onzes oordeels, laten de woorden van het art. der voorwaarden van den verkoop der Landschaps veenen in 1771, waarbij deze kas is opgerigt, geene andere uitlegging toe; daar toch wordt gezegd, dat de kas uitsluitend zou dienen *tot beneficie der veenkolonie de Smilde* en derzelver benoodigdheden en des noods ter ondersteuning der armen; het is ook steeds door de beheerders der kas aldus begrepen, die dezelve hebben beschouwd, als moetende strekken voor kerk-, school- en armwezen in die gemeente; het is toch blijkbaar de bedoeling der instellers geweest, dezelve dienstbaar te maken *ad pios usus* d.i. tot vrome einden, waartoe gevoegelijk de drie genoemde onderwerpen en moeijelijk meerdere kunnen gebragt worden. Wij stemmen echter in het geheel niet met den schrijver in, wanneer hij zegt, dat de Prov. Staten, aan wie de Gedeputeerde Staten verantwoordelijk zijn, op hunne beurt ten aanzien der kas rekening en verantwoording aan de gemeente Smilde zouden moeten doen. Deze bewering rust alleen op de bepaling van de voorwaarden zoo even genoemd, dat de kas zou zijn *tot beneficie der veenkolonie de Smilde*; maar kan hieruit de verantwoordelijkheid van de Staten aan de gemeente Smilde afgeleid worden? Inderdaad neen! Met evenveel grond zouden de armen kunnen eischen, dat de Diakenen aan hen rekening en verantwoording deden van de giften, welke de liefdadigheid ten behoeve van hen armen gegeven heeft. Het is nergens bepaald, dat de Staten rekening en verantwoording aan de gemeente Smilde zullen doen, en zulks kan ook nergens uit afgeleid worden. De Staten staan ver boven het burgerlijk en de kerkelijke besturen van Smilde, aan wie dan de rekening zou moeten gedaan worden; eene meerdere autoriteit nu doet nimmer verantwoording aan eene mindere; zoo de Staten ten dezen verantwoordelijk waren, het zou aan den Koning of aan de Staten-Gen. of aan de Rekenkamer moeten zijn.

Nog meenen wij hier te moeten opmerken:

1°. dat de schrijver zeker niet iemand is, die te Smilde woont, anders zou hij bij het berekenen van het bedrag der kas ook vermeld hebben de subsidien, welke ieder inwoner van Smilde weet, dat gedurig daaruit aan het Hervormd Armbestuur en de Hervormde Kerk zijn verstrekt, en waardoor de in cassa zijnde gelden natuurlijk zijn verminderd;

2°. dat, hoe ook het Collegie van Gedeputeerde Staten over het openleggen van den staat der kas moge gedacht hebben, de beide leden daarvan, die bij de discussien de bevoegdheid der Staten tot het vorderen der openlegging in beginsel hebben bestreden, Jhr. *R. van Echten van Hollhe* en de heer Mr. *J. Tonckens*, tevens hebben verklaard, tegen eene openbaarmaking van den staat der kas volstrekt niets te hebben, maar integendeel dezelve wenschelijk te achten;

3°. dat wij van den schrijver van het artikel zeer afkeuren, dat hij bij het publiek het vermoeden wil doen ontstaan, dat de beheerders der kas dezelve tot bevordering van eigen- en familie-belang zouden hebben doen dienen en daarvan gelden hebben verduisterd; eene dergelijke hatelijke aantijging is schandelijk en thans geheel doelloos; zij had misschien vroeger kunnen strekken, om met des te meer kracht op de openbaarmaking aan te dringen; thans evenwel, nu de openlegging weldra zal geschieden, en er zal kunnen worden onderzocht, of er kwade trouw gepleegd is, kan men geene andere strekking aan het aanwrijven van dergelijke blaam aan Gedept. Staten toekennen, dan om aan deze, ten overstaan van het publiek, iets zeer onaangenaams te zeggen, en om dezelve in minachting te brengen bij de ingezetenen. Ook is de aantijging geschiedt, zonder dat de schrijver daarvoor eenigen redelijken grond kon hebben, daar hij zelf zegt, dat het beheer der kas altijd met een geheimzinnigen sluijer is bedekt geweest en niemand daarvan iets weet. Wat de schrijver met het bevorderen van familie-en eigenbelang wil, bekennen wij niet te begrijpen; hoe toch kan zulks door middel eener kas geschieden anders dan door het gebruiken en verduisteren van gelden? Op dit verduisteren komt dus eigenlijk de beschuldiging neer; wat hiervan zij, zullen de Staten in hunne gewone vergadering van 1850 hebben te onderzoeken, en men kan niet veronderstellen, dat deze, die de openlegging verlangd hebben, ook niet naauwkeurig en gestreng de afgelegde rekening en verantwoording zullen nagaan, zich niet alle betrekkelijke bescheiden zullen doen voorleggen en geene goedkeuring verleenen, zoo er nog een zweem van duisterheid of kwade trouw bestaat. Wij treden hier dan ook niet op als verdedigers van Gedeputeerde Staten, deze behoeven onze verdediging niet, de af te leggen rekening zal hen genoegzaam regtvaardigen, maar tegen over de hatelijke aantijging van den schrijver in de *Kamper Courant* deelen wij, en met meer grond, aan het publiek ons vertrouwen mede, dat het bij de rekening en verantwoording zal blijken, dat Gedept. Staten zijn geweest trouwe en zuinige beheerders van de kas *ad pios usus*, en dat het zoo aan hunne administratie als aan hun niet altijd toegeven aan de gedurige en menigvuldige aanvragen om subsidien te danken is, dat die kas nog bestaat en wel tot dat bedrag, hetwelk bij de rekening zal blijken.

Red.

Wordt gevraagd een bekwaam **NOTARIS-KLERK** tegen November aanstaande of eerder, tegen een salaris geëvenredigd aan de bekwaamheden, en dat *f* **400** of zelfs iets meer zal *kunnen* beloopen. — Brieven franco, onder letter D aan de Provinciale Drukkers *van Gorcum en Comp.*

Ter vervulling der betrekkingen van **ONDERWIJZER** in de **NIEUWE SCHOLEN** te *Drouwenerveen* en *Buinerveen*, Gemeente *Borger*, worden opgeroepen Sollicitanten, ten minste den derden rang bezittende. De voordeelen aan deze Scholen verbonden zijn, volgens opgave van het Ed. Achtb. Bestuur der Gemeente, voor eerstgemelde 1°. eene tijdelijke jaarwedde van het Rijk, groot *f* 50; 2°. het schoolgeld van 46 schoolpligtige kinderen, voor dit schooljaar bepaald op *f* 110.40; voor laatstgemelde 1°. eene tijdelijke jaarwedde van het Rijk, groot *f* 50; het schoolgeld van 56 schoolpligtige kinderen, voor dit schooljaar bepaald op *f* 134.40.

Het vergelijkend examen zal worden gehouden in de School te Borger, op vrijdag, den 31 Augustus e.k., des morgens ten tien ure. De bewijzen van bekwaamheid en zedelijk gedrag moeten bij het Edel Achtb. Bestuur der Gemeente, vrachtvrij, worden ingezonden vóór den 17 Augustus aanstaande.

De Schoolopziener in het derde district,

P. VAN DER VEEN.

LOTERIJ, 5de kl., 1.—4. lijst: n. 10044 *f* 100,000; n. 15511 *f* 2500; n. 1955 en n. 16689 *f* 1500; n. 3980 en 19149 elk *f* 1000.

Meppel, 26 *Julij*. Rogge *f* 4.30 a *f* 4.80. Boekweit *f* 4.50 a *f* 4.85. Boter 1¼ ned. pond *f* 0.85 a *f* 1.00. Boter ⅛ vat *f* 10.75 a *f* 11.25. Broodzetting: 6 ned. pond roggebrood *f* 0.40.

Groningen, 27 *Julij*. Tarwe jarige *f* 8.00, nieuwe *f* 7.15 a *f* 5.75. Rogge *f* 3.60 a *f* 4.20. Boekweit zand *f* 4.20 a *f* 4.60, veen *f* 3.75 a *f* 4.15. Garst *f* 2.75 a *f* 3.25, knobbe *f* 3.15 a *f* 3.45. Dikke haver *f* 2.20 a *f* 3.30. Voerhaver *f* 2.20 a *f* 2.65. Paardeboonen *f* 4.50 a *f* 5.00. Koolzaad *f* 11.75 a *f* 12.00. Aveelzaad *f* 11.25 a *f* 11.75. Gort grove *f* 5.75 a *f* 5.90, parel 100 ned. pond *f* 8.25 a *f* 9.00. Raapolie per vat *f* „ „ Boter ¼ vat *f* „ „ a *f* „ „

Tarwe tot vorige prijzen traag van de hand gegaan. Rogge als genoteerd wel te verkoopen. Boekweit als voren. Garst met weinig handel. Haver meest bij vorige gesteldheid. Boonen in een doen. Er waren eenige klusjes nieuw koolzaad ter markt, welke als genoteerd zijn verkocht. Aveelzaad als voren. Gort stil.

Zwol, 27 *Julij*. Tarwe *f* 9.25 a *f* 7.75. Rogge oude *f* 5.55 a *f* 4.65, nieuwe *f* 5.00 a *f* 4.85. Boekweit *f* 5.40 a *f* 4.40. Aardappelen nieuwe *f* 1.50 a *f* 1.00. Boter ned. pond *f* 0.65 a *f* 0.55. Boter ⅛ ton *f* 11.50 a *f* 12.00.

Amsterdam, 28 *Julij*. Werk. Sch. 2½ pct 51¾ a ⅛; dito 3 pct 60⅞ a ⁷⁄₁₆; dito op resc. 3 pct „ a „; Werk, Sch. 4 pct 79⅝ a 1⅛; O. I. leening 4 pct „ a „; Am. Synd. 3½ pct „ a „; Handelm. 4½ pct „ a „; Haarlemmerm. 5 pct 99¾; Aand. Rijnspoorw. 4½ pct „ a „; Aand. Holl. Spoorw. Maats. „ a „

Voor Hollandsche fondsen vertoonde zich eenige meerdere kooplust, ten gevolge waarvan zij zich weder van hunnen achteruitgang van gisteren hebben hersteld.

Te *Assen*, bij VAN GORCUM & COMP., Provinciale Drukkers.